

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 59. Ad satisfaciendum Communionis præcepto, seu divino, seu
Ecclesiastico, Laici non tenentur sub utraque specie communicare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

CAPUT LIX.

Ad satisfaciendum Communionis praecepto, seu divino, seu Ecclesiastico, Laici non tenentur sub utraque specie communicare.

761 **E**st Catholica veritas, contra modernos haereticos definita in Concilio Constantiensi sess. 13. & Tridentino sess. 21. c. 1. ubi hanc veritatem sic declarat & ostendit: *S. Synodus a Spiritu sancto, qui Spiritus est sapientiae & intellectus, Spiritus consilii & pietatis, adhaec, atque ipsius Ecclesiae iudicium & consuetudinem secuta, declarat ac docet, nullo divino praecepto Laicos, & Clericos non conscientibus, obligari ad Eucharistiae Sacramentum sub utraque specie sumendum; neque illo pacto, salva fide, dubitari posse, quin illis alterius speciei Communicatio ad salutem sufficiat. Nam etsi Christus in ultima caena, venerabile hoc Sacramentum in panis & vini speciebus instituit, & Apostolus tradidit, non tamen illa institutio & traditio extendunt, ut omnes Christi fideles, statim Domini ad utramque speciem accipiendam adstringantur. Sed neque ex sermone illo, apud Joannem sexto, recte colligitur utriusque speciei Communionem a Domino praeceptam esse, utrumque iuxta varias sanctorum Patrum & Doctorum interpretationes intelligatur. Numque qui dixit: nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Dixit quoque: si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in aeternum. Et qui dixit: qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam. Dixit etiam: panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Et demique qui dixit: qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Dixit nihilominus: qui manducat hunc panem, vivet in aeternum.*

762 **E**t c. 2. praeterea declarat hanc potestatem perpetuam in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quae suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, procerum, temporum & locorum varietate, magis expedire judicaret. Id autem Apostolus non obscure visus est innuisse, dum ait: sic nos existimet homo ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Atque ipsum quidem hanc potestatem usum esse, satis constat, cum in multis aliis, tam in hoc ipso Sacramento, cum ordinatis nonnullis circa ejus usum: caetera (inquit) cum venero, disponam. Quare agnoscens S. Mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christianae Religionis non infrequens utriusque speciei usus fuisset, tamen progressu temporis, latissime jam mutata illa consuetudine, gravibus & justis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi approbavit, & pro lege habendam decrevit: quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiae auctoritate pro libito commutare non licet.

763 **Q**uod autem olim fideles nonnumquam communicarent sub una tantum specie, colligitur ex Acto 2. Erant perseverantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, utique Eucharistici, ut Syrus vertit, & textus Graecus indicat, & fractione illius panis super substantialis. Neque enim magna primorum Christianorum laus fuisset, eos perseverantes fuisse in fractione panis communis, sive in prandis & cenis materialibus.

764 **D**einde tempore persecutionum fidelibus concedebatur, ut hostiam consecratam domum, vel in solitudinem deferrent, & inde sumerent imminente periculo tractionis ad Judicem, ut constat ex Tertulliano l. 2. ad uxorem, Clemente Ale-

xandrino, Cypriano, &c. Sola verò species panis ipsis porrigebatur in manus, calix ori communicantium admovebatur, numquam domum deferendus concedebatur. Neque enim sacra vasa Christi sanguinem continentia domi habebant, ut testatur Athanasius Apol. 2. contra Arianos. Atque Eucharistia quidem, sic delata, aliquando per annum integrum in solitudine, fervente praesertim persecutione, servata fuit, ut habetur in Prato spirituali c. 49. tamdiu verò vini species servari non poterunt. Eucharistia verò sic servata solitari utebantur, ut divino praecepto satisfacerent.

765 **I**nfantibus quoque, nondum idoneis ad fumentum cibum solidum, Eucharistia nondum dabatur sub panis specie, sed infillabatur in os aliquid Domini sanguinis, teste Cypriano serm. de baptismo. Sed & abstemis, id est praenativo vini horrore, ab illo abstinentibus, Eucharistia sub panis dumtaxat specie porrigebatur (teste Hieronymo epist. 22. ad Euloch.) nec ipsi hodie Lutherani & Calvinistae abstemios ad usum calicis adstringunt. Vel ipsi igitur fateri coguntur divino praecepto unius speciei sumptione satisfieri. Cum ei satisfaciunt abstemis.

766 **A**ntiquissimus quoque mos est (cujus principium ignoratur) quod Sacerdos, die Parasceves, sub unica communicat specie praesentificata, id est praecedenti die consecrata. Hoc enim Veteres vocabant communicare ex praesentificatis. Unde & in antiquis Liturgiis Missa praesentificatorum continebatur. Quam Trullani Patres can. 52. sacrum praesentificatorum sacrificium vocant.

767 **D**emique (ne infinitus sim pluribus aliis exemplis referendis) Dionysius Alexandrinus (apud Eusebium lib. 6. Hist. Eccles. c. 44.) narrat Serapionem senem, morti proximum, Viaticum à Presbytero petiisse; cui Sacerdos cum per se ire non posset, per puerum misit particulam panis consecrati, cum mandato ut ipsam praeus maderatam (ne alioqui ob duritiem transglutire non posset) sibi porrigeret. Ergo divino Viatici sumendi praecepto tunc credebatur sub unica panis specie satisfieri. Unde Calvinus lib. 4. Instit. c. 17. §. 39. fatetur quod qui sic faciunt, habent veteris Ecclesiae exemplum.

768 **C**ur ergo (inquit) Gelasius Papa can. compertimus de Consecrat. dist. 2. redarguit eos, qui Eucharistiam sub una dumtaxat panis specie sumebant? Conspicimus, quod quidam, sumpta tantummodo corporis sacri portione, a calice sacri cruoris abstineant: qui procul dubio (quoniam nescio quid superstitione docentur obstringi) aut integra Sacramenta percipiant, aut ab integris arceantur. Quia divisio unius ejusdemque mysterii sine grandi sacrilegio non potest provenire.

Respondeo Gelasium vel id solum dicere quantum ad Sacerdotes, qui sicut totum consecrant, totum sumere debent, ut S. Thomas explicat. Vel arguit superstitionem Manichaeorum, qui ideo sumebant Eucharistiam sub unica panis specie, quia credebant Christum assumptis corpus sine sanguine, & vinum credebant esse creaturam de se malam, à diabolo factam: cum ad regendam infidelitatem suam (ait Leo Papa serm. 4. de temp. Quadrages.) Manichaei nostri audent interesse mysteriis: ita in Sacramentorum Communionem se temperant, ut interdum tutius lateant: ore indigno Christi corpus accipiunt, sanguinem verò Redemptoris haurire omnino declinant, & igitur ut Manichaei manifestis procedunt indicis, Decretum proximè relatum Gelasius condidit. Ex quo nihil in praedictum Catholicæ veritatis. quam tuemur; imò exinde apparet, ante istud Decretum, fidelibus licuisse sub una panis specie communicare. Alias enim Manichaei occult-

ti, ante istud Decretum, manifesto indicio singularis usus Eucharistiae fuissent proditi.

769 Adhuc tamen obstrepunt haeretici, dicentes, quod Laicis interdictio calicis usu, Concilium tam Constantiense, quam Tridentinum, spirituale causet damnum, contra charitatem ipsos privando majori gratia, quam recipere sub utraque specie communicando. Nec satisfacit Tridentinum sess. 21. c. 3. dicendo, *nulla gratia necessaria ad salutem eos defraudari, qui unam speciem solum accipiunt*. Dicendo enim, *nulla gratia necessaria ad salutem eos defraudari*, tacite facitur eos defraudari aliqua gratia, ad salutem non necessariam.

Respondeo Dialecticam hanc non esse bonam. Concilium dicit Laicos nulla gratia ad salutem necessariam fraudari: ergo faceret aliqua gratia non necessariam fraudari. Sicut ista non est bona: Petrus per Judicem non est spoliatus bonis necessariis ad vitam: ergo est spoliatus aliquibus bonis non necessariis ad vitam. Est enim frequentissima loquendi ratio in tribunalibus, scholis, & colloquiis domesticis, affirmare aut negare rem aliquam, sub aliqua consideratione, vel conditione, sub qua affirmatio vel negatio est certa; nihil determinando quidnam esset, ea consideratione sublata. Quod tanto verius est in casu praesenti, quanto certius magnam partem Tridentinorum Patrum in ea fuisse opinione, quae dicit, aequaliter sub una quam sub utraque specie gratiam recipi. Quod & post Tridentinum Auctores gravissimi sentiunt, Bellarminus, Vasquez, Suarez, Syvius & Doctores communissime, sicut S. Thomam q. 8. a. 12. ad 3. ubi sic: *Potesse autem a populo corpus sine sanguine sumi: nec exinde sequitur aliquod detrimentum*. Fundaturque opinio ista in ipsomet Tridentino ibidem dicente, *fatendum esse, etiam sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi*. Ex quo dum Tridentinum intulit, *nulla gratia necessaria ad salutem eos defraudari, qui unam speciem solum accipiunt*, viam monstravit pariter inferendi, nulla etiam gratia utili eos defraudari, qui unam speciem solum accipiunt. Cum consequentia ista perinde legitima sit, ac illa. Ut enim Hieronimus ait can. *ubi pars est de Consecr. dist. 1. eadem virtus Sacramenti operatur in recipiente unam, vel alteram speciem, vel utramque, quia ubi pars est corporis, est et totum*. Eadem est ratio in corpore Domini, quae est in manna (quod in eius figura praecessit) de quo dicitur: "qui plus" collegat, non habuit amplius; neque qui minus paraverat, invenit minus. *Non est omnino quantitas, nec per consequens una vel utraque species, visibilis in hoc asserenda mysterio, sed virtus Sacramenti spiritualis; quae sicut eadem est in sumente totum Christum in minori, vel majori quantitate, seu specie visibili, sic eadem est in sumente totum Christum in una, vel utraque specie.*

770 Dato tamen, non concessio, quod plus gratiae recipiat, qui sub utraque specie Christum recipit, quam qui sub una dumtaxat: potuit equidem Concilium gravissimas ob rationes, ad evitanda utique scandala & pericula, Laicis interdicere calicis usum, sicut eis interdicere potuit plusquam unam in die Communionem, & Sacerdotibus plusquam unam in die celebrationem, non obstantem majore fructu qui proveniret ex pluribus, seu Communionibus, seu celebrationibus. Cum non solum habenda sit ratio fructus, sed & reverentia divinissimo Sacramento debita.

CAPUT LX.

Miser valide conficiens hoc Sacramentum est

omnis & solus Sacerdos rite ordinatus. Ad quem etiam solum, velut Ministrum ordinarium, spectat distributio illius. Non ad Diaconum, nisi ex commissione Sacerdotis, in causa necessitatis.

771 Prima pars patet ex eo quod conficiendi potestatem Christus non dedit, nisi Sacerdotibus: quibus solum dixit: *Hoc facite in meam commemorationem*. Hinc enim verbis Apostolos ordinavit Sacerdotes, ut haberet traditio Ecclesiae, & Tridentinum declarat sess. 22. c. 1.

Omnem porro Sacerdotem, rite ordinatum, etiam haereticum, excommunicatum, suspensum, &c. valide illud conficere, constat ex eo quod tamdiu in ipso maneat potestas Ordinis, quamdiu in ipso manet character. Qui cum sit indelebilis, non amittitur per haereticum, excommunicationem, &c.

772 Secunda pars, quod utique ad solum Sacerdotem, velut Ministrum ordinarium, spectet distributio hujus Sacramenti, constat ex cap. *pervenit de Consecr. dist. 2.* Nec tamen omni Sacerdoti ex officio competit distributio illius, sed proprio Pastori, uti habetur in Concilio Cartag. I. cap. 7. Et ratio est, quia ad Pastores pertinet ex officio pascere oves suas. Quod maxime fit per distributionem panis caelestis. Ceteri tamen Sacerdotes id possunt de licentia expressa vel tacita ipsius. Unde quia ad id licentiam expressam a Supremo Pastore Religiosi habent Mendicantes, tacitam vero ceteri Sacerdotes, juxta Navarum, & Doctores communiter apud Leandrum disp. 4. q. 3. sequitur omnes Sacerdotes hoc Sacramentum distribuere posse, quamdiu proprius Pastor non contradicit. Sic enim consuetudo declarat.

773 Tertia pars, videlicet quod Diaconus hoc Sacramentum distribuere non possit, nisi ex commissione Sacerdotis, in casu necessitatis, constat ex can. *praesente dist. 93. Praesente Presbytero, Diaconus Eucharistiam corporis Christi populo, si necessitas cogat, jussum erogat*. Absente vero Sacerdote, Ecclesia ipsi solum permittit Christi corpus erogare, si summa aut gravis necessitas urgeat, ut patet ex Concilio Eboracensi, ubi sic: *Decrevimus etiam, ut nunquam summa & gravi urgente necessitate, Diaconus corpus Christi cuiquam erogat*.

774 An autem Laici in extrema necessitate, deficientibus aliis Ministris, dispensare possint Eucharistiam, alias sine Viatico morituri? Affirmant (secluso scandalo) Lessius, Mercerus, Prappositus, Palao, & ipsos referens Diana p. 9. tr. 6. re. fol. 33. Et p. 11. tr. 7. re. fol. 43. Quorum sententiam probabiliter censet noiter Lezana verbo *Eucharistia* n. 15.

775 Sed Contenson dissent. 3. c. 1. specul. 3. certum asserit, secundum praesentem Ecclesiae disciplinam, nullum Laicum id posse. Praeceptum enim sacri Viatici tunc solum obligat (inquit) cum Eucharistia ea qua par est, & quae decet tantam Majestatem reverentia accipi potest. Secundum praesentem vero disciplinam, a quo Ecclesiae consuetudinem, exigit tremendorum mysteriorum dignitas, ut a solum Ministris, in Ecclesia designatis, servatimque servandis dispensetur. Unde nec seipsum Laicus hodie, ut olim, communicare potest, ne in mortis quidem articulo, quidquid dixerint laudati Auctores. Quibus profecto non faveret exemplum Reginae Mariae Stuart. Neque enim seipsam ipsa communicavit, nisi ex concessione Pii V. ut adversus impiae Elizabethae tyrannidem muniretur.

776 Quaritur etiam an Laico moribundo, sacramentum, ob linguae ariditatem, trajicere non valenti, ministranda sit Eucharistia sub specie vini?